

GIUSEPPE TAVANI

Presentat per Jordi Carbonell i de Ballester

Giuseppe Tavani és professor ordinari de la Universitat de Roma, titular de la Càtedra I de Filologia Romànica a la Facultat de Lletres, doctor *honoris causa* per les universitats de Barcelona i de Santiago de Compostel·la i un dels filòlegs de més prestigi dins el camp dels estudis romànics.

Ho testimonia el fet que ha estat cridat a impartir curssets i conferències sobre l'edició de textos, antics i moderns, en nombroses universitats i centres culturals europeus i americans, entre ells, les dues universitats de Barcelona que tenen estudis humanístics. El nostre Institut el cridà per dictar una sèrie de conferències sobre aquest tema durant l'any acadèmic 1990-1991, dintre els cursos organitzats per la CIRIT.

L'interès del professor Tavani s'ha estès a totes les filologies romàniques occidentals: portuguesa, espanyola, francesa, occitana i, d'una manera molt particular, la gallega medieval —és l'especialista per excel·lència de les cantigues— i catalana medieval i moderna. No insistiré en els seus estudis sobre aquelles, ben detallats en la bibliografia a l'abast de tots els membres, que inclou vint-i-cinc llibres i més de cent articles. M'estendré a analitzar amb més detall, però, les seves recerques de tema català.

L'amplitud d'interessos i coneixements científics del professor Tavani li ha permès d'estudiar fets catalans i posar-los en relació amb el context europeu, sobretot romànic, en què s'han produït. En aquest sentit, és modèlica la seva revisió de l'obra de Bernat Metge, en particular, del *Lo Somni* i *Valter e Griselda*, que ha situat a l'avantguarda de la literatura europea de la seva època, i l'anàlisi de les relacions entre literatura i societat en el segle XIV i en el segle XV.

L'estructura dels textos poètics ha estat un punt que ha merescut l'anàlisi atenta del professor Tavani, sovint partint del mètode basat en el ritme. Cal mencionar ací els importants estudis textuais d'obres específiques o de l'obra general d'autors catalans medievals com Cerverí de Girona, Ramon Vidal de Besalú, Andreu Febrer, Gilabert de Pròixita, Lluís Icart i Jordi de Sant Jordi. Tanmateix, no s'ha limitat als escriptors medievals. Salvador Espriu, Joan Oliver i J. V. Foix han estat objecte de l'aguda anàlisi tavaniana, i, així mateix, Raimon i Pere Calders, dos autors que ha contribuït a fer conèixer a Itàlia amb excel·lents traduccions. No volem ometre tampoc les seves significatives contribucions a l'estudi de l'obra de Miquel Batllori. La

seva antologia *Poesia catalana de protesta*, al costat d'abundants exemples de poetes consagrats amb obra anterior a la guerra de 1936-1939, com Salvador Espriu i Pere Quart, inclou altres autors que han començat a publicar durant la postguerra, la gran majoria dels quals ha tingut, després del 1968 —any de publicació de l'antologia—, una obra de pes.

Els llargs anys d'estudi i de docència de la llengua i la literatura catalanes han permès al professor Tavani d'assolir obres de síntesi modèliques, com la «Història de la llengua», amb què s'inicia el *Llibre blanc sobre la unitat de la llengua catalana*, publicació fonamental del II Congrés Internacional de la Llengua Catalana, l'estudi bibliogràfic sobre «Ricerche de letteratura catalana en Italia», aparegut a les *Atti del Convegno CNR: Letterature Straniere Neolatine e Ricerca Scientifica*, tingut a Florència el 1978, o bé els capítols sobre «La letteratura catalana dalle origini al Cinquecento» dins l'obra *Storia della civiltà letteraria spagnola*, dirigida per Franco Meregalli i publicada per l'UTET de Torí.

La fluència amb què parla la llengua catalana i el seu interès per tots els territoris de l'àmbit lingüístic han fet que el professor Tavani participés en congressos, conferències, cursos i jurats de premis als llocs més diversos dels Països Catalans. Jo el vaig conèixer l'any 1970 en un lloc tant de primera línia com la Universitat Catalana d'Estiu de Prada, iniciada l'any abans. L'he retrobat molt sovint, d'aleshores ençà, no tan sols en les més diverses ocasions a Barcelona, sinó a llocs tals com als jurats dels Premis Octubre, de València, o a totes les edicions dels col·loquis internacionals sobre la nostra llengua i la nostra literatura organitzats per l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (AILLC). Hi ha presentat sovint comunicacions científiques, ha estat president i organitzador del VI Col·loqui de l'AILLC, tingut a Roma el 1982; ha format part durant dotze anys de la Junta d'aquesta entitat, fonamental per a la catalanística internacional. La seva dedicació i el seu interès constants han fet que el 1988 n'hagi estat nomenat president —lloc que ocupa actualment, fins al 1994.

Encara, una altra activitat del professor Tavani ha estat la promoció de càtedres i altres llocs d'ensenyament de llengua i literatura catalanes de les universitats italianes. El 1976, al Col·loqui de Basilea, fou un dels tres professors universitaris que decidiren la creació de l'Associazione Italiana di Studi Catalani, que aquell mateix any era constituïda a Roma: fou la segona entitat nacional del seu tipus, que seguí les petjades de l'Anglo-Catalan Society, i ha estat, amb aquesta, el precedent de nombroses altres entitats; ell en fou no tan solament

un dels fundadors, sinó també membre distingit de la Junta de Govern.

Per la seva tasca científica, l'Institut d'Estudis Catalans li atorgà l'any 1986 el Premi Catalònia: al científic i a l'amic de la nostra terra i de la nostra cultura, a l'investigador que, en el treball titulat «Invito a la Catalogna» que encapçala l'antologia del llunyà 1968, escrivia, parlant de Catalunya, «terra a la qual una volta coneguda, no es pot fer sinó sentir-s'hi lligat visceralment». D'aleshores ençà, el professor Giuseppe Tavani s'ha sentit lligat als Països Catalans com a científic rigorós i com a amic fidel. Avui el presento al Ple perquè sigui nomenat membre corresponent de l'Institut d'Estudis Catalans, a proposta de la Secció Filològica.

ARTHUR TERRY

Presentat per M. Àngels Anglada i d'Abadal

Arthur Terry és, des del 1973, catedràtic a la Universitat d'Essex. El seu prestigi com a crític literari és indiscutible. Va néixer l'any 1927 a York i va exercir com a professor de llengües i literatures hispàniques a Belfast; després va ser catedràtic a la mateixa Universitat des del 1962 fins al 1972.

La primera inquietud i interès vers la llengua catalana, la hi despertà Batista i Roca i més tard, durant els anys 1948-1950, Joan Triadú, lector a la Universitat de Liverpool. La seva coneixença esperonà els catalanòfils anglesos, entre els quals Terry, en la seva dedicació cada vegada més intensa a l'estudi, crítica i divulgació de la poesia catalana. Alguns de vosaltres el recordareu —com jo mateixa— com a assistent en aquells concursos literaris de Cantonigròs, només tolerats. L'any 1954 es constitueix l'Anglo-Catalan Society, en la qual el nostre presentat ocupa un lloc important.

La dedicació de Terry a la poesia catalana es pot dir que s'allarga des de l'any 1953 fins ara mateix. No esmentaré tots els llibres, començant per *La poesia de Joan Maragall*, del 1963; *Narracions*; la introducció a les *Obres Completes* de Carles Riba; les reflexions *Sobre la poesia catalana contemporània: Riba, Foix, Espriu*, i, finalment, la seva col·laboració a *Forty Modern Catalan Poems*, selecció i introducció de Terry i traducció a cura dels membres de l'Anglo-Catalan Society, volum d'homenatge a Joan Gili.